

saavuttaa, jos yhä *uusia joukkoja* liittyy entisiin taistelu-joukkoihin tietoisina siitä, että he taistelevat suuren ja *jalon aatteen puolesta: suurten kansanjoukkojen kohottamiseksi syvästä alennustilasta kauniimpaa ja valoisampaa tulevaisuutta kohti*. Ja tosiaankin meidän riveihimme liittyy joka päivä uusia joukkoja, jotka ymmärtävät, että *ainoa tie ihmiskunnan pelastukseen kulkee sosialismin kautta*. On saatu nähdä, mitä prof. Palmén lausuu vuosien 1904—5 valtiopäivistä (Suom. Valt. Hist., s. 89): »On kutsuttu kansan suuret joukot taisteluun, mutta on saatu nähdä, etteivät ne tyydy olemaan kokennettavia joukkoja, heissä palaa halu nähdä omin silmin ja halu ottaa johto omiin käsiin.» Niin, sosialismi edistyy huikaisevalla vauhdilla. »Eppure si muove», lausui Galilei, kun vaadittiin häntä luopumaan väitteestään, että maa liikkuu auringon ympäri: kaikista vastuksista huolimatta sosialismikin ryntää eteenpäin. Ja minä olen vakuutettu siitä, että näissäkin vaaleissa tämä joukko lisääntyy ja että se ymmärtää äänestämällä varsinaisen kansan edustajia, sosialisteja, samalla edistävänsä, ellei vielä omia, niin ainakin lapsiensa ja lastenlapsiensa etua ja onnea, edistää isänmaansa ja kansansa todellista etua, edistää koko ihmiskunnan kohottamista entistä paljon korkeammalle asteelle. En tahdo sanoa kuten Kjerenski »kirottu olkoon se, joka poistuu rivistä», vaan minä sanon: siunattu olkoon se, joka muistaa velvollisuudekseen etupäässä palvella kansaansa ja ihmiskuntaa, palvella niitä, jotka kärsivät, niitä, jotka näkevät niin vähän iloa, niitä, jotka »varjossa elävät».

28.9.17.

ITSENÄINEN SUOMI.

Se on siis totta! Se ei ole unelma, ei kangastus, jotka molemmat realistisen maailman ulkopuolelta loihdivat esille ihmeen ihania kuvaelmia, mutta heti kun ovat

kuolevaisen ihmisen sieluun valaneet ilon ja riemun — haihtuvat hänen näköpiiristensä.

Enemmän kuin seitsemänsataa vuotta on taistelumme kestänyt itsenäisytemme toteuttamiseksi, historiamme alusta asti meidän päiviimme saakka. *Historiamme* alusta asti! Tosin ruvoilijamme ja Suomen historian ensimmäinen professori yliopistossamme Z. Topelius väitti (k. Samlade skr., 23 del, siv. 31—62), ettei Suomen kansalla ole ollut mitään omaa historiaa ennen v. 1809, että ruotsalainen valloitus ja kristinusko tukahduttivat itsenäisen kansallisuuden alkeet, jotka versoivat heimokuntaisuuden aikakaudella. Tätä vastaan on kuitenkin Suomen kansan itsenäisen historian luoja, hänkin sitten Suomen historian edustaja yliopistossamme, Yrjö Koskinen (Hist. Ark. V, 1—9) aivan oikein huomauttanut, että Suomen kansan kuten muitenkin kansojen itsenäinen kansallistunne ja siitä riippuva asema on vähitellen kehittynyt, siis Ruotsinvallan aikanakin, ja että jälkeen v. 1809 autonomiammekin on ollut vain asteittainen ja että siis »saatettaisiin väittää, ettei Suomen kansan nykyinenkään (v. 1876) valtiotila täytä ominaisen historian tehtävää». »Itse teossa ei löydy eikä ole milloinkaan löytynyt kansakuntaa maailmassa, jonka itsemääräys ei olisi ollut jollain tavoin rajoitettuna.» »Siitä selvästi huomataan, ettei täydellisinkään autonomia sisällä mitään rajatonta itsemääräystä.» »Itse pyrintö autonomiaan on tunnusmerkkinä, että kansallishenki elää. Että semmoista pyrintöä jo ennen vuotta 1809 on löytynyt; tuskin käynee kieltää.»

Niin me voimme väittää, että aivan historiamme ensi aikoina tällaiset itsenäisyyspyrinnöt olivat vireillä. Teokraattisen vallan perusteella puuhasi jo tuo tarmokas piispa Tuomas jonkinlaista Suomen itsenäisyyttä (vert. S. Ivalon hauskaa esitystä: Tuomas piispa otteina Juhani Ahon »Kuvia ja kuvaelmia» nimisessä teoksessa, siv. 241—288). Tuomas piispan teokraattiset itsenäisyyspuuhat kärsivät kyllä musertavan tappion Aleksanteri

Nevskin loistavan voiton kautta v. 1240. Suomi joutui v:een 1809 tappelukentäksi idän ja lännen voimien välillä, mutta keskiajan kuluessa ylläpitivät Suomen piispat, kuten Topeliuksenkin täytyy myöntää, melkoista itsenäisyyttä Suomen oloissa.

Täytyy tunnustaa meille olleen suureksi onneksi, että kadottaen varsinaisen itsenäisyytemme jouduimme Ruotsin alamaisiksi samaan aikaan kuin venäläiset pantiin raakojen mongoolien ikeen alle, josta onnettomuudesta nämä vieläkin saavat melkoisesti kärsiä. Mutta onnessa piili suuri vaarakin, se nimittäin, että me vihdoin, kuten Topelius sanoo, »täydelleen sulautusimme» Ruotsiin (»fullständig inkorporation»). Vastapainoksi tälle vaaralle Ruotsin suuruuden aikana moni etevä suomalainen, kuten esim. Taneli Juslenius ja hänen uraansa kulkeva Henrik Gabriel Porthan, puolsi omintakeisen kansallisuus- eli itsenäisyyssaatteen asiaa, jos kohta ei vielä varsinaisesti poliittisessa merkityksessä. Itsenäisyyssaaite tässä merkityksessä sai ensimmäisen virikettä koko Suomen kansaan yhä syvemmälle juurtuneesta käsityksestä, ettei Ruotsi enää menetettyään Kaarle XII:n kuoltua suuruutensa loiston kyennyt puolustamaan Suomea itäistä naapuria vastaan, mistä Suomen paloittele v. 1721 ja 1743 rauhanteoissa oli selvänä todisteena.

Jos kohta keisarinna Elisabetin tunnettu julistuskirja v:lta 1742 ei ollut muuta kuin viekkautta ja vehkeilyä hänen puoleltaan, niin se kuitenkin perustui oikeihin psykologisiin edellytyksiin, jotka saivat aivan selvän muodon Sprengtportenin ja Anjalan liiton puuhissa. On kerrassaan lapsellista arvostella näitä puuhia nykyisen siveysopin kannalta, kuten Tigerstedt y. m. ovat tehneet; ne olivat kansan yläkerroksissa olevien olojen pakosta heränneitä itsenäisyyssaatteita, jotka sitten v. 1808—09 sodassa osaksi toteutuivat.

Yhtä lapsellinen on se ajatus, että Aleksanteri I olisi jonkinlaisesta jalomielisyydestä, kuten imarteluun vivahtavalla yksimielisyydellä toistetaan, kohottanut

Suomen kansan kansakuntien joukkoon. Se tapahtui yksinomaan valtiollisesta viisaudesta, johon enimmäiten vaikutti Suomen kansan vastustuskyky ja Euroopan valtiollinen asema. Tämän todistaa aivan selvästi Aleksanterin kirje kreivi Steinheilille v:lta 1810 (k. siitä lyhyesti »Oma Maa» V, siv. 365): Suomi oli häneltä saanut erikoisasemansa, »jotta Suomi omien etujensa takia liittyisi keisarikuntaan». Samanlainen poliittinen lapsellisuus ja lyhytnäköisyys vallitsevat monessa muussakin katsantokannassa, kuten esim. siinä, että Kustaa Aadolf olisi ryhtynyt sotaan Saksaa vastaan etenkin uskonnollisista syistä, tai siinä, että suomalaiset olisivat suuressa kiitollisuuden velassa Ruotsille siltä saadusta sivistyksestä ja vapaudesta y. m.

Mutta Aleksanteri I:n älykäs valtiollinen teko herätti voimakkaasti elämään Suomen kansalaisten itsenäisyysaatteet, ja mahtavana kaikui ensin A. I. Arvidsonin ylevä huuto: »Emme enää ole ruotsalaisia, emme voi tulla venäläisiksi, meidän siis tulee olla suomalaisia.»

Mutta meikäläisten ponnistuksista huolimatta ja vaikka meille ehdottomasti oli suureksi onneksi, että Ruotsi oli niin heikko, ettei voinut estää meitä joutumasta Venäjän kansan yhteyteen, oli meidän autonomiamme alussa sangen heikolla pohjalla. Kerrotaanhän, että ministerivaltiosihteeri Rehbinder kerran olisi pelastanut asemamme rohkealla vaatimuksellansa keisari Nikolai I:lle: »Sire, tout ou rien» (kaikki tai ei mitään).

Mutta vapaammat aatteet rupesivat leviämään Euroopassa, kun kansanliikkeet elpyivät ja sodan vitsa ruoski. Aleksanteri II oli pakoitettu toimimaan sen mukaan. Mutta hänen myöhemmät hallitusvuotensa ja sitä seuraavat ajat osoittivat ilmeisesti, etteivät itsenäisyyspyrintömme voineet mitään suurta saavuttaa.

Silloin astuivat Venäjän ja Suomen köyhälistöt valtiolliselle näyttämölle. Olen jo ennen osoittanut, mitenkä Turun työväenkokous v. 1899 oli rohkea vastaus helmikuun manifestille — kansan pohjakerrosten

nouseminen, kun yläluokka oli verraten lamaanantunut. Samoin nämä pohjakerrokset Forssan kokouksessa löivät Bobrikoffin diktaturia vasten silmiä. Ja vasta kun Suomen köyhälistö torilla v. 1905 julisti yleislakon venäläisten toverien esimerkkiä seuraten, uskalsi porvaristokin käydä perässä Uuden Suomettaren vielä sillä viimeiselläkin hetkellä varoittaessa ryhtymästä lakkoon!

Kävi yhä selvemmäksi, että Suomen itsenäisyys riippui yksinomaan Venäjän köyhälistön voitosta. Ja se lausuttiin suoraan ja peittelemättä Suomen sosialistien taholta jo uuden eduskunnan alkuaikoina. Sen jälkeen on eduskunnassa ja muualla monesti puhuttu samaan suuntaan, ja vasta tänä vuonna on saatu ilmeinen todistus siitä, että sosialistien käsitys on ollut aivan oikea. Miten meidän porvaristomme tekikin vastarintaa Venäjän taantumukselle, ei Venäjän itsevaltius eikä feodalismi välittänyt meidän itsenäisyyspyrinnöistämme vähääkään; Venäjän porvaristonkaan (Lvoff'in ja Kjerenskin) hallitukset eivät antaneet meille täydellistä itsenäisyyttä, eikä meidän oma porvaristommekaan sitä tahtonut, niin kauan kuin sosialistit olivat enemmistönä eduskunnassa. Ja vaikka Suomen syvät rivit aina ovat panneet ankaran vastalauseen Venäjän yhä kasvavaa taantumusta vastaan, eivät ne sittenkään tahtoneet ryhtyä yhteistoimintaan porvariston kanssa tässä asiassa, koska, kuten lausuttiin Helsingin puoluekokouksessa v. 1911, kaikki porvariryhmät tahtovat itäisten voimien avulla sortaa työväkeä. Tämäkin on selvästi nähtävänä tosiasiana, kunnes heinäkuulla 1917 sosialistinen enemmistö eduskunnassa säätämällä »valtalain» avasi uuden uran Suomen täydelliselle itsenäisyydelle, käyden silloinkin eturintamassa tämän suuren asian toteuttamiseksi.

Jos kysyy, miksi ei edes Venäjän porvaristo tahtonut antaa täydellistä itsenäisyyttä Suomen kansalle, on vastaus jotenkin helposti löydettävissä. Ei minkään maan kapitalismi voi antaa n. s. alusmaallensa täydel-

listä itsenäisyyttä, siitä syystä, että se tarvitsee tätä alusmaata markkinapaikaksi, jonne se voi viskata liikanaiset tavaransa ja usein myös liikanaisen väestönsä. Oli todellinen onni meille suomalaisille, että suuri maailmansota mursi niin perinpohjin tuon mädänneen itsevaltiuden, feodalismin ja porvariston Venäjällä, että kansan todelliset »elävät voimat» pääsivät esille, vieläpä itse hallitsemaankin. Täydellistä itsenäisyyttä ei meille olisi antanut, ei edes olisi voinut antaa mikään muu Venäjän hallitus kuin bolshevikkien. Eikä tämäkään antanut meille tätä itsenäisyyttä mistään erityisestä jalomielisyydestä, vaan siitä yksinkertaisesta syystä, että se on proletaarihallitus, joka luulee paraiten kiinnittävänsä toisen kansan, s. o. kansan suuren enemmistön, puoleensa antamalla sille täydellisen itsenäisyyden. Ja tässä suhteessa ei Venäjän uusi hallitus tule pettymään, sillä taloudellisten etujensa ja maantieteellisen asemansa kautta Suomen kansan aina tulee pitää Venäjän kansaa luonnollisimpana liittolaisenaan ja ystävänä. Eikä Venäjän proletaarinen hallitus siinäkään suhteessa tule pettymään, että valta tässä maassa läheisessäkin tulevaisuudessa kuuluu kansan köyhälistölle, kansan suurelle enemmistölle, kun joukkojen voima ja valistus kasvavat.

Ja juuri tästä syystä ei kenelläkään tässä maassa ole suurempaa syytä iloita äsken saavutetusta itsenäisyydestä kuin Suomen köyhälistöllä, Suomen kansan syvillä riveillä, sillä lopullisesti ei Suomen porvaristo yksin jaksa vastustaa Suomen syvien rivien eteenpäin pyrkimistä, koska porvaristo nyt, kun Suomi on suvereeninen valtio, ei enää voi pyytää apua mistään ulkoa omia kansanryhmiä vastaan, muutenhan se omien siveyskäsitteittensä mukaan rupeaisi kulkemaan maankavaltajan halveksittua uraa.

Suomen köyhälistö! Etenkin teidän ponnistuksillanne ja aloitteestanne on Suomen itsenäisyys saavutettu. Ja etenkin te voitte tulevaisuuteen katsoen tästä saavutetusta voitosta iloita ja riemuita, paljon enemmän kuin

muut kansalaisryhmät isänmaassamme. Suomen itse-
näisyysjuhla on sentakia etupäässä Suomen köyhäli-
sön juhla par préférence, juhla, johon se voi sydämen
pohjasta ja sielunsa koko innolla osaa ottaa.

15. 1. 18.

SOVINTOA JA RAUHAA.

Tapasin eilen, maanantaina, sattumalta erään luotettavan henkilön, joka tuli Tampereelta. Hän kertoi minulle pöyrityttäviä seikkoja taisteluista, joita vielä viime perjantai-iltana käytiin Tampereen kaduilla; kertoi suurten kivitalojen luhistumisesta, kokonaisten kaupunginosien, varsinkin pikkueläjiä korttelien ja esikaupunkien tuhoutumisesta ja molempien taistelevien puolten ruumiskasoista kaduilla. Sanomaton kauhu ja tuska valtasi minut, kun kuulin tämän kaiken.

Eikö tästä kauhistuttavasta, hirveästä kansalaisten keskinäisestä murhaamisesta voi saada loppua? Eikö *millään ehdoilla* voida rakentaa rauhaa ja sopua? Eikö laiha sovinto ole parempi kuin lihava voitto, kun se nähtävästi on niin hirveän kalliisti ostettava?

Tampereen ja Toijalan välillä on punaisilla uusi, luja puolustuslinja, joka ei liene yhtä helposti vallattavissa kuin edellinen. Mutta jos sekin murtuu kaikesta huolimatta? Silloin odottaa kaikkia Etelä-Suomen kaupunkia ainakin yhtä surkea kohtalo kuin Tamperetta. Ja mitä kärsii koko meidän kulttuurikehityksemme, jos pääkaupungin sivistysaarteet tuhoutuvat? Mitä seurauksia oli siinä suhteessa Turun palosta noin sata vuotta sitte? Pitääkö yhtä paljon ruumiita kasaantua kaikille Eteläsuomen kaupunkien kaduille kuin Tampereella, jossa *vielä* perjantaina taisteltiin elämästä ja kuolemasta? Sillä minulle on kiven kovaan vakuutettu, että punaiset ennen kuolevat kuin ehdoitta antautuvat.